

סיכום מאמרי רבינו גליון מיוחד לכבוד יו"ד שבט

- א. ביאור פרק י"ב מהמשך באתי לגני ה'שי"ת
ב. סיכום מאמרי באתי לגני תשכ"ב - תשמ"ב

לכבוד יום הגדול העשירי יהיה קודש, יו"ד שבט, יום קבלת הנשיאות, יוצא לאור גליון מיוחד זה, הכולל: א. ביאור בהיר ומתומצת על פרק י"ב מהמשך באתי לגני ה'שי"ת, הפרק השייך לשנה זו כמנהג שקבע רבינו משנת תשי"א ואילך, ללמוד ולהתעמק בהמשך זה פרק לשנה. הביאור מתמקד בפשט המאמר, ללא חידושי הרבי שבאו עליו. ב. סיכום נרחב ומפורט מב' מאמרי רבינו שזכינו לשמוע בשנים שחל בהם פרק זה, שנת תשכ"ב ותשמ"ב, בהם גילה חידושים עמוקים על פרק זה. ביאור הפרק נרשם ע"י א' התמימים מתוך שיעוריו הנפלאים של הרה"ת ר' אשר שי' פרקש משפיע ראשי בישיבה גדולה - ארגנטינה. כמו-כן הסיכומים הם מפרי עטו המבורכת. יתן ה'שי"ת ונוכה בשנה זו להתגלות ונשמע מפי קדשו מאמרים וביאורים חדשים בפרק השייך לשנה זו תורה חדשה מאתי תצא.

בפרק י"א [כאן יבוא התחלת הביאור, והמשכו יבואר בסעיפים הבאים של המשך]

כדי להבין את העילוי של בחי' למעלה עד אין קץ, יש להקדים ולבאר ההפלאה וגודל העילוי שיש באור הבא בגלוי, היינו אור א"ס שהוא למטה מטה עד אין תכלית, עי"ז נבין בעומק יותר (במכ"ש וק"ו) את גודל העילוי דתנועת ההעלם, מה שהוא ית' למעלה עד אין קץ. ומתחיל לבאר קודם כללות ענין אור א"ס, שבודאי ישנו עומק נוסף במילים אלו, כי לכאורה, מה מוסיף הזהר בכותבו (שאוא"ס) למע' עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית, הרי זהו ענין אוא"ס, שעניינו הוא שמתפשט באופן דבל"ג?

אלא דזהו קריאת שם דשם אור א"ס, פי' דהאור עצמו הוא א"ס

נחלקו המקובלים בפירוש תיבות אור א"ס, יש שפירשו, אור של הא"ס, דא"ס הכוונה על עצמות שהוא קדמון לכל הקדומים וכו' והאור זה ההתגלות שלו. אך יש שפירשו (וכך נת' בחסידות): שהאור בעצמו הוא א"ס, דהיינו אור שהוא א"ס. (במאמר באתי לגני תשכ"ב מבאר שע"פ חסידות יש לתווכך בין שתי הפירושים הללו).

והנה זה מצריך ביאור לכאורה, לומר על הקב"ה עצמו שהוא א"ס - שאין לו גדר וציוור וכו' זה דבר שאפשר להבין, אבל להגיד על האור שלו דהיינו הארה בעלמא, שהוא א"ס, זה דבר שאינו מובן כלל, כי האור אינו הקב"ה עצמו, אלא רק הארה ממנו, דהיינו דבר חדש שאינו העצם, ואם נאמר על האור שהוא א"ס ובל"ג, הוא כבר לא בגדר אור אלא בגדר עצם שהוא בל"ג. לכן ממשיך ומבאר:

טעם הדבר הוא לפי שהאור הוא מעין המאור, דזהו"ע ומעלת האור, דהאור עם שהוא הארה לבד ולא עצם ומ"מ הנה זהו מעלתו שהוא מעין המאור

באמת אין זה ענין בהאור מצ"ע, אלא מצד היותו מעין המאור. מצד גדר האור, תכונותיו וכו' היותו דבר מתודש ואינו מחוייב המציאות, היה צ"ל מוגבל כמו כל נברא שיש לו תחלה וסוף, אלא בגלל שיש בו מעלה שהוא 'מעין המאור' והוא

ביאור פרק י"ב מהמשך "באתי לגני" ה'שי"ת"

הקדמה כללית:

בסעיף הקודם, סעיף י"א נתבאר הטעם שנק' ישראל בצאתם ממצרים בשם צבאות הוי'. שם "צבאות" קשור למלחמה, כדאיתא במדרש "כשאני נלחם עם הרשעים אני נקרא צבאות", בספרי קבלה מובא ששם זה קשור למדת הנצח. ומבאר אדמו"ר מוהרי"צ שהמלחמה המדוברת כאן, אין מטרתה לשלול שלל ולבוז בו, אלא בשביל עצם הניצחון שיהיה כרצון המלך, לתכלית זו מבזבז המלך ומגלה את אוצרותיו היקרים ביותר שנקצו במשך שנים רבות דור אחר דור, אוצרות אשר מעולם לא השתמש בהם, והיה כמוס וחתום מעין כל רואה. בנוסף לכך, במלחמה זו משליך המלך את חייו מנגד, והוא בעצמו עומד בקשרי המלחמה, ואוצרות אלו נותן המלך לפקידי החיל - הם רבותינו נשיאינו, אשר הם נותנים אותם לאנשי החיל - לנו, לניצחון המלחמה.

בסעיף זה (י"ב) יבאר הנמשל למעלה, מה הם "האוצרות העליונים" הללו:

והנה להבין ענין האוצר למעלה הוא, דהנה אי' בת"ז, אור א"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית,

לכאורה היה מספיק לומר הלשון: אור א"ס, ותו לא, כל אחד מבין פירושו, שהוא אור בל"ג, מדוע מוסיף שהוא למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית? וזה ממשיך לבאר:

הנה מה שאומרים למטה עד אין תכלית הכוונה שהגילוי וההתפשטות הוא בבחי' א"ס ובל"ג כלל,

היינו שבאור א"ס ישנם שני ענינים, יש מה שהוא בתנועה של גילוי - למטה עד אין תכלית, דהיינו שיוורד ומתגלה, ויש בו גם התנועה של העלאה, דהיינו רוממות והתעלמות (דזהו מה שאומרים קדוש קדוש). ומובן שענין 'למעלה עד אין קץ' באוא"ס הוא ה'אוצר' שנמצא באופן דסתום וכמוס וכו' שנזכר

דבוק בהמאור ומחובר איתו, כי הוא הגילוי שלו, לכן, מתגלה בו ענינים דמעין המאור, היינו ענין הבלי גבול, ענין הא"ס.

ולהיות שהעצמות הוא בבחי' פשיטות ובבחינת אין סוף לכן הנה גם האור שהוא מעין המאור הוא בבחינת א"ס

עד"מ אור השמש, שהוא באין ערוך לשמש עצמו, כי השמש הוא דבר ממשי, משא"כ האור אין בו כל ממשות, אמנם בהיותו אור של השמש, לכן, כל תוקף ותכונות השמש מתגלה ומשתקף בהאור, שע"י האור מתגלים כל עניני השמש.

[ולהעיר (כמו שהרבי מבאר בהמאמר על פרק זה) שבודאי יש הבדל בין הא"ס שבעצמות לא"ס שיש בהאור, אלא שבכללות כל עניני המאור מתגלים בהאור, ולכן גם באור דהעצמות יש בו הגדר דאין סוף ובל"ג].

וזהו אור אין סוף שהאור עצמו הוא בבחינת אין סוף.

ע"כ ביאר בנוגע לאור, עכשיו יתחיל לבאר מה כל זה קשור עם העולמות, שהם הרי בודאי דבר אחר לגמרי, העולמות הם בחי' גבול ומדידה והגבלה וכו', לזה יש את כל סדר השתלשלות וכו', דהיינו, דכשמדברים ביחס לעולמות שם לכאורה אין יותר ענין וגדר הבלי גבול.

על זה בא החידוש בהלשון אוא"ס למטה עד אין תכלית. לבאר שגם בהם יש ענין הבלי"ג, וכדלקמן:

והנה מהאור הזה היו עולמות וספירות עד אין קץ ובל"ג כלל,

באוא"ס שלפנה"צ יש מדריגה של התגלות והתפשטות - יש שם ספירות אין קץ (ולא רק ע"ס) וגם אין זה האור השייך לעולמות (היינו האור ששיער בעצמו בכח) אלא מדובר על ההתגלות הראשונה של אוא"ס, והוא ע"ד מ"ש במאמר באתי לגני תשי"א סעיף א' - גילוי האור לעצמו, שהוא מקור אור הסוכ"ע, דהגם שהוא התפשטות אבל רק לעצמו.

ובאופנים אחרים לגמרי, והיינו שהעולמות והספירות גופא הן בל"ג,

ומכיון שהוא בלי גבול, ממילא הוא יכול להתגלות בבל"ג אופנים - ציורים [זה ענין שא"א לנו לצייר, כי אנחנו 'עבדים' למציאות של העולם ואין לנו יכולת לצאת מעל המושגים שלנו] ולא מחייב שהספירות יהיו במספר עשר דוקא (שזה שייך רק באור שבגדר גבול).

לבד זה שהם בל"ג במספרם, וכמאמר בפ"י ענין ספי' אין קץ שהספי' עצמן הן בל"ג לבד שהם במספר בל"ג

דהיינו בכמות ובאיכות - כלומר, מלבד מה שהוא יכול להתגלות בבל"ג אופנים (כמות) הנה בכל א' מהאופנים הנ"ל הם ג"כ בלי גבול במהותם ובתוכנם (איכות).

וכדאיתא באדר"ז כהאי בוצינא דאתפשט לכל סטר ועיבר וכד תסתכל למינדע לון לא

תשתכח אלא בוצינא בלחודוהי (כהנר הזה אשר אורו מתנוצץ לכל עבר ופינה, וכאשר תסתכל בו לידע אותו לא תמצא אלא הנר בלבד), **דלהיותן בבחינת פשיטות בעצם לזאת הוא בא בריבוי התחלקות מדריגות עד אין שיעור, דזהו אומרו דאתפשט לכל סטר ועיבר, אבל לאמיתתו הוא בוצינא בלחודוהי, שהוא בחינת חד**

כאן מביא משל בשם הזהר שמוסיף הבנה ובהירות בכל הענין:

עד"מ, אדם שנמצא בבית שיש בו ריבוי חדרים, ובאמצע הבית יש חדר אחד שם דולק נר, מכיון שישנם חלונות לכל החדרים שמסביב, הנה ממילא אור הנר מתפשט ונכנס דרך החלונות לכל חדר וחדר ומאיר בהם. וכשאחד יכנס לאחד החדרים ויראה שיש שם אור, וכן בחדר שלידי וכן בכולם, הנה כל אחד שקצת מבין איך עובד תכונת האור (שזה לא כמו 'שפע' כמבואר בכ"מ בחסידות) הנה ע"י מחשבה קלה, יבין שבעצם אין כאן נר נוסף בכל חדר, אלא ישנו רק נר אחד, כלומר, אור אחד שמשתקף ומתגלה בעשר חדרים שונים, אבל הכל בעצם נקודה אחת.

כן הדבר בנמשל בענין הספירות אין קץ, מצד הא"ס זה לא ענין של ע"ס או מאה ספירות, אלא זה בל"ג, לכן הוא יכול להתגלות באין סוף אופנים וכולם בעצם נקודה אחת - א"ס, וכל האורות מבטאים את אותה נקודת הבל"ג האין סופית.

כמאמר אנת הוא חד ולא בחושבן, ולהיותו בבחינת חד בעצם הנה כאשר הוא בא בהתגלות הוא ולא בחושבן, והוא בבחינת ריבוי ביותר, אבל לאמיתתו הוא בבחינת חד ממש

דבר זה נתבאר במאמר "פתח אליהו" - שם בא פירוט 'המפה' של סדר השתלשלות - מתחיל מלפני הצמצום ויורד עד לאור הקו, עקודים נקודים וברודים ועד לבי"ע ולנבראים [לכן היא תפילה חשובה כ"כ ונהגו לאומרה בכל ערב שבת, ויש שנהגו לאומרה בכל יום].

המדרגה הראשונה שמונה שם היא: "אנת הוא חד, ולא בחושבן".

במאמר זה (במ"א נתבאר באופן שונה) מבאר שזה הולך על הספירות אין קץ, כי נאמרו כאן שני ענינים: א. אנת הוא חד, ב. ולא בחושבן, לכאורה, מה מוסיף באמרו "ולא בחושבן", הרי באמרו שהוא "חד", ממילא מובן שהוא לא בחושבן, הוספת תיבות "ולא בחושבן" מניח מקום לטעות ולומר שהוא כן בערך וכו' שלכן צריכים לשלול זאת.

ולכן צ"ל שבעצם הם שני דרגות שונות: "חד" זה הולך על העצם של הא"ס, ו"לא בחושבן" זה ההתפשטות של הא"ס. כלומר, כיון שאנת הוא חד - שהאור פשוט בתכלית הפשיטות, מצד היותו 'מעין המאור', הנה כשהוא בא בהתפשטות ה"ה לא בחושבן - בלי גבול בריבוי בכמות ובאיכות - ספירות אין קץ, וכל הריבוי הזה הוא ריבוי של יחיד, ולא ח"ו יציאה ועזיבה מה"חד", אלא הכל ביטוי והמשך של האחד.

אמנם כ"ז הוא עדיין הגילוי שמצד אוא"ס, לפני היחס לעולמות - גילוי הראשון של אוא"ס לפני הצמצום.

עכשיו המאמר ימשיך לשלב הבא:

והנה מה שנאצלו הספירות במספר עשר, כדאיתא בס"י, עשר ספירות עשר ולא תשע עשר ולא אחד עשר

איך פתאום נאצלו ע"ס? הרי צ"ל ספי' אין קץ ובל"ג [כשאומרים כאן ע"ס אין הכוונה דוקא לספירות שבאצילות אלא גם לע"ס הגנוזות דלפנה"צ - דשיער בעצמו בכח וכו'].

לזה ממשיך ומבאר:

הנה זהו ע"י הצמצום שהי' באור א"ס ב"ה, דעל ידי הצמצום הרי בא האור והגילוי בבחינת מדה וגבול, ולכן הם במספר ע"ס.

דהיינו צמצום חדש, כי עכשיו הקב"ה כביכול אינו מעוניין שיהיה התגלות הבל"ג שלו, אלא, רצונו הוא שיהיה עולמות, ועולמות כאלו שלא מבטאים את הבל"ג שלו. וממילא ע"י הצמצום נהיה עשר ספירות.

[להעיר, במאמר באתי לגני תשמ"ב מחדש הרבי שהכוונה כאן לאו דוקא לצמצום שברך סילוק אלא לצמצום של הקו, כלומר הכל מדובר באור ולא בחלל ומקום פנוי, והצמצום הוא שבהבל"ג ניהיה אור הגבול - אור השייך לע"ס - צמצום הקו].

א"כ, לכאורה, כאן כבר נגמר ענין הא"ס, הרי ע"י הצמצום נהיה כבר ענין וגדר אחר, פה כבר התערב ענין של העלם וצמצום דהיינו ענין הפכי מבלי גבול.

כאן מגיע החידוש, הקב"ה הוא "למטה מטה עד אין קץ" - שגם בע"ס מתגלה ענין הבל"ג שבא"ס, כלומר, למרות שהאור בא במידה וגבול מ"מ גם אחר הצמצום האור ממשיך לפעול פעולות של בל"ג - והיכן רואים תנועה של בל"ג לאחר הצמצום?

ובכ"ז הנה אחר הצמצום נתהוו מ"מ עולמות בל"ג ובלי שיעור, וכמ"ש ועלמות אין מספר, וכמארז"ל אל-תקרי עלמות אלא עולמות שהן עולמות בלי שיעור ומספר כלל וכדאיתא באד"ר: [חלק מהזהר - פרשת נשא] בגולגלתא [דהיינו כתר - ענין המקיף, שהוא כבר אחרי הצמצום. במאמר הרבי (תשכ"ב) זה הולך על האותיות דספי' המלכות שהם בל"ג] יתבי תריסר אלפי עלמין [יש שם י"ב אלף עולמות], והמספר הזה די"ב אלף הוא רק לפי הענין שמדבר שם, שזהו מספר כזה, אבל באמת הוא בל"ג

המספר שכתוב, זה לא המספר של העולמות עצמם, אלא, המספר כתוב בנוגע להשפעה שמגיע ממנו אח"כ אבל הוא בעצם א"ס ובל"ג.

דהיינו, גם כשזה מגיע לסדר השתלשלות ששם לכאורה יש כבר ענין של ע"ס וד' עולמות, גם שם יש סוג כזה של עולמות שמאיר בהם ענין הבל"ג.

עפ"ז אנחנו מבינים הפלאת ענין "אוא"ס למטה מטה עד אין תכלית" - שגם לאחרי הקו (שהוא קצר ומוגבל) עדיין במהותו נשאר בה תנועת הבל"ג, שלכן גם באור הגבול ישנם עולמות באופן של א"ס.

עכשיו הוא מתקדם שלב נוסף - מלכות - סוף האצילות:

עד שגם במדריגה היותר תחתונה דמדריגת האצילות שהוא בחינת מלכות דאצילות הנה בא ממנה הריבוי והתהוות עד אין מספר

דהיינו שאפילו בנוגע למלכות שהוא אור הגבול ומקור לנבראים ממש - ביי"ע - תכלית הגבול, יש גם בו ביטוי של הא"ס.

וכמ"ש מה רבו מעשיך ומה גדלו מעשיך שהם ריבוי הנבראים וגדולי הנבראים (כמבואר בד"ה וארא)

שלכאורה זה סתירה מיניה וביה, דהרי כל נברא הוא מוגבל, ומ"מ גם פה רואים ביטוי של הא"ס.

(ליתר ביאור, ראה להלן מאמרי הרבי על פרק זה, שם יבאר הכוונה לבל"ג-גבול שיש הן בצבא הארץ הקיימים במין, וביותר בנצחיות הנבראים שניכר בצבא השמים)

דכ"ז הוא לפי שהאור הוא אין סוף ובל"ג, ולכן הנה גם כמו שבא ע"י הצמצום הנה ההתהוות הוא בלי מספר וגבול.

בסעיף הבא (י"ג) הולך עוד יותר ומבאר שאפילו בקליפות וסט"א מתבטא ענין הבל"ג של הא"ס, וכן בסעיף י"ד יבאר שהחידוש הוא, שככל שהאור יורד, הוא נשאר בפשיטותו וכו'.

וכל הנ"ל הוא בשביל להבין מהו אותו אוצר העליון שהמלך מבזבז בשעת המלחמה בשביל הניצחון במלחמת היצר שע"ז נזכה לגאולה האמיתית והשלימה בקרוב ממש!

סיכום מאמר באתי לגני תשכ"ב

עיקר שכינה בתחתונים היתה ואח"כ נמשך מחדש ע"י משה רבינו רועה נאמן של ישראל, וכל השביעין חביבין, ובקביעות הי' זה במשכן ובמקדש, ע"י הקרשים ועצי שיטים מלשון שטות, להפוך השטות דלעו"ז לשטות דקדושה ולעשות דירה בתחתונים.

עבודה זו היא באופן של מלחמה ולכן נקראו צבאות השם, ג' פירושים בצבא: קבלת עול, זמן ומקום, התכללות ויופי, שני מיני מלחמות: לשלול שלל ולבוז בז או להוציא נצחוננו, ובשביל הנצחון דוקא מבזבזים כל האוצרות באופן ד"ואוצרך הטוב לנו דוקא, תפתח".

מהו ענין האוצר למעלה ומה שייך אוצר שלמעלה מצרכי המלך?

אוא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית:

ענין אור אין סוף, שהאור עצמו הוא אין סוף, כי אור מעין המאור, ולא כשפע, אין סוף לאמיתתו כולל גם אין לו תחילה, ולכן התהוות יש מאין הוא ע"י האור בכח העצמות שבו שאין לו תחילה, וזהו דיוק הלשון באגה"ק (סי' כ) שהתהוות הוא מאור א"ס בכח הא"ס.

אוא"ס למטה עד אין תכלית, בכל המדריגות מתגלה ענין הבל"ג והאין סוף שבו, מתחיל מלפני הצמצום, ספירות אין קץ, כמשל הנר המתפשט לכל צד ועבר ואינו אלא אחד, חד ולא בחושבן. וגם אחרי הצמצום שישנם רק עשר ספירות אעפ"כ הם באופן של בלי גבול, ואפילו מלכות הם אותיות בל"ג, ולכן צריך מט"ט וסנד"ל כדי להעלים הבל"ג שבו ויתהוו נבראים מוגבלים.

גם בבי"ע מתבטא ענין הבל"ג שבאוא"ס, מה רבו ומה גדלו מעשיך, שאו מרום עיניכם, ענין הבל"ג לא רק בכח אלא גם בפועל, וכנראה בענין נצחיות הנבראים, צבא השמים קיימים באיש וצבא הארץ קיימים במין.

בעבודת האדם, מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת, באה שבת באה מנוחה, אמיתית המנוחה הוא רק בעצמות כתורת הבעש"ט, והתיווך עם תורת הרב המגיד שצדיקים בעבודתם עושים מיש אין, שהכוונה להאין כפי שנכלל ביש האמיתי, אור מעין המאור שבעצמות, בחירת העצמות בעבודתם של ישראל, חפץ במעשיהם של צדיקים.

ע"י עבודתם של ישראל בג' הפירושים בצבא, ממשיכים את העצמות למטה ועושים דירה לו יתברך בתחתונים ועל זה מבזבזים האוצרות הכי סתומים שלמעלה עד אין קץ וניתנים לפקדי החיל ועל ידם לאנשי החיל להביא לימות המשיח.

סיכום מאמר באתי לגני תשמ"ב

באתי לגני לגנוני, עיקר שכינה בתחתונים היתה ואח"כ נמשך ע"י עבודת הצדיקים ובפרט משה רבינו שהוא השביעי וכל השביעין חביבין, ע"י המשכן והמקדש, י"ג וט"ו דברים גשמיים דוקא כדי לעשות לו יתברך דירה בתחתונים, דירה לעצמותו, אשר השמים ושמי השמים לא יכלכלוך ואף כי הבית הזה, עצי שטים מלשון שטות, רוח שטות, נפש כי תחטא תוהא, שזהו דבר הבלתי מובן כלל, וצריך להפכו לשטות דקדושה, עצי שטים עומדים, כמו המלאכים שנקראים עומדים, ויתירה מזו נשמות הם מהלכים בין העומדים כיון שעבודתם הוא ע"י אתכפיא ואתהפכא, קרש אותיות שקר להפוך השקר של העולם ולגלות אמת הוי' לעולם ע"י התבוננות בגדלות הוי', העבודה היא באופן של מלחמה ומבזבזים כל האוצרות יקר עבור זה, והכוונה היא שיהיה פדה בשלום נפשי כמו בימי שלמה ויתירה מזו בימות המשיח.

אוא"ס למעלה עד אין קץ ולמטה עד אין תכלית, ענין אוא"ס שהאור עצמו הוא אין סוף, כי אור מעין המאור, והכוונה היא העצמות שלמעלה מכל ענין האור, אליו ולא למדותיו, כתורת אדה"ז שהכוונה היא להעצמות, וזהו הכוונה גם בכל הצמצומים כדי להמשיך את העצמות, ולכן גם אחרי הצמצום נמשך אוא"ס ואדרבה יתירה מזו שנמשך העצמות ממש, לגני לגנוני, דירה לעצמותו.

תורת הבעש"ט, שהקב"ה עשה כמה צמצומים כדי להיות באחדות עם האדם, תורת הרב המגיד, שהצמצום הוא מחמת אהבה העצמית של הקב"ה לכנס"י כמו אב המצמצם עצמו להשתעשע עם בנו הקטן.

תורת אדה"ז, מי לי בשמים ועמך לא חפצתי, איך וויל מער ניט אז דיך אליין, וכל אחד שייך לזה ע"י הלימוד וההתבוננות בכל זה באופן של יחוד נפלא שאין כמוהו.

דיוק הלשון "כמה צמצומים", כיון שישנם אין סוף צמצומים ובכללות הם שלשה מיני צמצומים כללים, ותכלית הכל שיהיה חיבור של העצמות שלמעלה מכל הצמצומים עם האדם שלמטה, מתחיל מעבודת התפילה, נפתלי אילה שלוחה, ובעיקר ע"י עבודתו בדברים גשמיים לעשות לו יתברך דירה בתחתונים ולהמשיך אמת הוי' לעולם, בביאת משיח צדקנו וראו כל בשר יחדיו כי פי הוי' דיבר.

